

Ügyfélértékelési tevékenység megítélése a Hpt. szerinti pénzügyi közvetítői tevékenység szempontjából

I. TÉNYÁLLÁS

Az állásfoglalás-kérésben leírtak szerint egy magyarországi székhelyű gazdasági társaság (**Társaság**) cégalapítással és könyveléssel foglalkozik, mely tevékenységek végzése során számos külföldi ügyféllel kerül kapcsolatba, akik rendszeresen érdeklődnek magyarországi bankszámlanyitás iránt. A Társaság állítása szerint nem nyújt a bankszámlanyitást elősegítő közvetítői szolgáltatást az ügyfelek részére.

Korábban ilyen esetekben a Társaság telefonos, valamint e-mail címes elérhetőséget adott meg egy, a tevékenység végzéséhez szükséges engedéllyel rendelkező pénzügyi közvetítőhöz az ügyfelek kérése esetén (tehát csakis az ügyfelek kifejezetten erre irányuló igénye esetén). A pénzügyi közvetítőnek a Társasággal semmilyen szerződéses viszonya nem áll fenn, a Társaság az ajánlásért anyagi ellenszolgáltatásra nem jogosult.

Tekintettel arra, hogy számos külföldi ügyfél érdeklődik ezen szolgáltatás iránt, a Társaság hatékony gazdasági és szervezeti működőképessége érdekében kifejezetten előnyös lenne a Társaság számára, ha a weboldalon elhelyezhetne egy rövid leírást arra vonatkozóan, hogy a Társaság az ügyfelek kifejezett kérése esetén tud elérhetőséget biztosítani egy pénzügyi közvetítéssel foglalkozó személyhez.

II. JOGKÉRDÉS

A Társaság jogkérdése arra irányul, hogy az I. pontban leírt tényállás alapján jogszerű-e, hogy a Társaság elhelyezzen egy rövid általános tájékoztatást a bankszámlanyitást elősegítő pénzügyi közvetítőről a weboldalán.

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Az állásfoglalás-kérésben felvázolt tényállás hiányos, mert az nem tartalmazza egyértelműen, hogy a weboldalon elhelyezett tájékoztatás pontosan mire terjedne ki, a pénzügyi közvetítő nevén kívül feltüntetésre kerülnének-e annak elérhetősége, szolgáltatásának jellege, és esetlegesen a közvetítő szolgáltatása igénybevételének főbb feltételei. Nem derül ki az sem, hogy az ajánlandó pénzügyi közvetítő kiemelt közvetítőként vagy ügynökként a pénzügyi intézményekkel állna jogviszonyban, vagy pedig alkuszként az ügyfelekkel kötne megbízási szerződést. A Társaság által közölt csekély információkra tekintettel az MNB csak elvi jellegű, általános állásfoglalást adhat a felvetett jogkérdésben.

Az állásfoglalás-kérésben leírt tevékenységet a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (**Hpt.**) 3. § (1) bekezdés i) pontja szerinti pénzügyi szolgáltatás közvetítése pénzügyi szolgáltatási tevékenység szempontjából kell értékelni. A pénzügyi szolgáltatás közvetítési tevékenység definícióját a Hpt. 6. § (1) bekezdés 90. pontja határozza meg.

„90. pénzügyi szolgáltatás közvetítése:

a) kiemelt közvetítői tevékenység: pénzügyi intézménnyel kötött megbízási szerződés alapján, a pénzügyi intézmény nevében, javára és kockázatára, pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtásának, szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység, ideértve a pénzügyi intézmény nevében, javára és kockázatára történő kötelezettségvállalást vagy a szerződés megkötését is;

b) ügynöki tevékenység: pénzügyi intézménnyel kötött megbízási szerződés alapján pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtásának, ilyen szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység, amelynek során a pénzügyi intézmény kockázatára önállóan kötelezettséget nem vállalnak, szerződést nem kötnek;

c) pénzforgalmi közvetítői tevékenység: az egyes fizetési szolgáltatókról szóló törvényben meghatározott tevékenység;

d) alkuszi tevékenység: pénzügyi szolgáltatást igénybe venni szándékozó ügyféllel kötött megbízási szerződés alapján és nevében pénzügyi intézménnyel történő pénzügyi szolgáltatási szerződés kiválasztására, megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység, amely nem terjed ki az ügyfél nevében, javára történő kockázatvállalásra;

e) jelzáloghitel közvetítői tevékenység: az a), b) vagy d) pontban foglalt tevékenységnek a jelzáloghitelhez vagy a fogyasztónak nyújtott ingatlanra vonatkozó pénzügyi lízinghez kapcsolódó végzése.”

Az MNB rendelkezésére álló információk szerint korábban a Társaság tevékenysége annak elősegítése volt, hogy az ügyfelek egy magyarországi székhelyű hitelintézettel bankszámlaszerződést tudjanak kötni (ami ezen személyek magyarországi működésének előfeltétele volt), ezáltal tevékenysége megvalósította a pénzügyi alkuszi tevékenység végzését. Bár most már nem a Társaság jár el a számlanyitásra alkalmas hitelintézet megtalálása céljából közvetlenül, de honlapján nyilvánvalóan csak olyan közvetítőt tud ajánlani, amely erre specializálódott, ezért az MNB álláspontja szerint ugyanúgy elősegíti – közvetve – a hitelintézettel való szerződéskötést.

A fentiekből következően tekintettel arra, hogy a Társaság jelen esetben az ügyfél részére közvetlenül nem pénzügyi intézmények pénzügyi szolgáltatásai közül valamely szolgáltatás kiválasztását segíti elő, hanem magát a pénzügyi közvetítőt ajánlja, ezáltal a Társaság a közvetítői lánc második szintjén állhat, s – a jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetén – közvetítői alvállalkozónak minősülhet, ezen belül tevékenységének típusát a közvetítő típusa (kiemelt közvetítő/ügynök vagy alkuszi) határozza meg.

A közvetítői alvállalkozó fogalma a Hpt. 6. § (1) bekezdés 66a. pontjában jelenik meg.

„66a. közvetítői alvállalkozó: közvetítővel pénzügyi szolgáltatás közvetítése tevékenységi körében megbízási szerződést kötött jogi személy, egyéni cég és egyéni vállalkozó.”

Az állásfoglalás-kérésben leírtak szerint „a pénzügyi közvetítőnek a Társasággal semmilyen szerződéses viszonya nem áll fenn...”. Amennyiben a Társaság valóban nem létesít megbízási jogviszonyt az általa a weboldalán ajánlott pénzügyi közvetítővel, akkor tevékenysége nem tekinthető közvetítői alvállalkozói tevékenységnek.

A felvetett kérdés vonatkozásában releváns továbbá a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének 2011. évben kiadott állásfoglalása, amely a pénzügyi közvetítői tevékenység és az ún. „tippadói” tevékenység elhatárolásának szempontjait tartalmazza, így a két tevékenységet „a megbízás tartalma és a fizetés módja”, „az ügyfelek adatainak megbízóhoz történő eljuttatása”, „a megbízás tartalma a konkrét termék ismertetésének vonatkozásában”, illetve „a megbízott tevékenységének személyes jellege” szempontok szerint összehasonlítva különbözteti meg. A fenti állásfoglalásban szereplő jogértelmezést az MNB – az állásfoglalás alapjául szolgáló, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény hatályon kívül helyezése ellenére is – irányadónak tartja, mivel a közvetítői tevékenység tartalma (ti. a pénzügyi szolgáltatás nyújtásának, ilyen szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység) változatlan maradt. Ezen állásfoglalás a MNB honlapján érhető el az alábbi linken: http://alk.mnb.hu/data/cms2298198/allasfogl_penzpiac_110321.pdf

A közvetítői jogviszony fennállását polgári jogi szempontból a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) szabályai alapján lehet megítélni. A Ptk. szerint megbízási szerződést (és tágan értelmezve ideértve a megbízási típusú szerződéseket is) nemcsak írásban, hanem szóban és ráutaló magatartással is lehet kötni. A Ptk. Kommentár vonatkozó magyarázata szerint „változás, hogy a Ptk. elhagyja azt a korábbi elvet, hogy ha a megbízás teljesítéséhez szerződéskötésre van szükség, a megbízáshoz olyan alakszerűségek szükségesek, amelyeket jogszabály a megbízás alapján kötetendő szerződésre előír (régii Ptk. 474. § (3) bekezdés).” „A megbízás főszabály szerint nem formakötött, azaz a szerződés létrejöhet írásban, szóban vagy ráutaló magatartással. Eltérő szabályozás a képviseleti joggal összekapcsolt megbízás esetén irányadó. Ha ugyanis a meghatalmazással együtt jelenik meg a megbízás, úgy a megbízási szerződés alakszerűsége a meghatalmazás alakszerűségéhez igazodik (6:15. § (2) bekezdés).”

A fentiekből következően bármilyen, a felek kölcsönös és egybehangzó akaratát kifejező megállapodás már létrehozta a jogviszonyt a pénzügyi közvetítő és a Társaság között, így a Társaság közvetítői alvállalkozói minősége elviekben megvalósulhat.

Ha pedig a Társaság közvetítői alvállalkozónak minősül, akkor a Hpt. 21. § (2) bekezdése alapján a pénzügyi intézménynek vagy az alkusznak be kell jelentenie személyét az MNB részére.

A Hpt. 3. § (1) bekezdéséből következően valamely tevékenység akkor minősül – az MNB szempontjából releváns, felügyeleti engedélyhez kötött – pénzügyi szolgáltatásnak (tehát pl. a Hpt. 3. § (1) bekezdés i) pontja szerinti pénzügyi szolgáltatás közvetítése pénzügyi szolgáltatásnak is), ha azt a tevékenységet üzletszerűen végzik. Az üzletszerű tevékenység definícióját a Hpt. 6. § (1) bekezdés 116. pontja határozza meg.

„116. üzletszerű tevékenység: az ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett - előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányuló - rendszeresen folytatott gazdasági tevékenység.”

Az idézett definíció tartalmából következően valamely tevékenység akkor minősül üzletszerűnek, amennyiben az üzletszerűség mindhárom fogalmi eleme (ellenérték fejében/nyereségszerzési cézzal végzett tevékenység, előre egyedileg meg nem határozható ügyletek kötése, rendszeresség) együttesen megvalósul.

A rendszeresség kérdésének értelmezésében az MNB arra az álláspontra helyezkedik, hogy ezt minden konkrét ügyben egyedileg, az eset összes körülményeit mérlegelve lehet csak megítélni. A rendszeresség – nyelvtani értelmezéséből kiindulva – elsősorban a jövőben ismétlődően bekövetkező eseményeket jelöl. Az üzletszerűség vizsgálatakor elemzett rendszeresség, mint definíciórész fennállásának megítélése függ az ügyletek számától és gyakoriságától is, de az MNB gyakorlata szerint az eseti jellegű, akár évi legfeljebb egy-két ügyletkötéssel is lehet üzletszerűen s ezen belül rendszeresen végzett a tevékenység, ha a szerződés tartalma egyébként a szolgáltatás rendszeres, folyamatos nyújtására utal. A bíróság ítélkezési gyakorlata alapján a szórványosan ismétlődő tevékenység is alkalmas a rendszeresség megállapítására, ha azonos rendeltetésű szerződésről van szó.

Ha a Társaság folyamatosan szerepelteti (ezáltal ajánlja) ezt a speciális szolgáltatásnyújtást közvetíteni tudó pénzügyi közvetítőt a weboldalán, akkor az a szolgáltatásnyújtás rendszerességére utal.

Az előre meg nem határozottság feltétele a felek által megkötendő jogügyletek vonatkozásában akkor teljesül, ha a szerződések lényeges tartalmi elemei – így különösen, de nem kizárólag a szerződések száma, a felek személye, a jogügylet célja, az ellenszolgáltatás mértéke, illetve a szerződéskötés egyéb lényegi körülményei, mint például a teljesítés feltételei, a szerződés időtartama – előzetesen nem azonosíthatók be.

A Társaság a weboldalára történő tájékoztatás kihelyezéssel közvetve a későbbi pénzügyi szolgáltatási szerződések (bankszámla szerződések) megkötését segíti elő, s ez alapján ügyfél gyakorlatilag bárki lehet, ebből következően az üzletszerűség második eleme is megvalósulhat.

A harmadik elem az ellenérték fejében nyereség, illetve vagyon szerzésére irányuló szándék. E tényállási elem tekintetében érdemes kiemelni, hogy az MNB értelmezése szerint akkor is megállhat az üzletszerűség ezen tényállási eleme, ha a kvázi ingyenes szolgáltatást olyan motivációval, illetve annak érdekében is nyújtják, hogy ezáltal egy egyébként üzletszerűen végzett tevékenység eredményességét, az abból eredő bevételt növeljék.

Az állásfoglalás-kérésben ismertetett tényállás szerint a tájékoztatásért a Társaság semmilyen költséget vagy díjat a pénzügyi közvetítő felé nem számít fel, a Társaság csak az adminisztrációs, ill. munkaterhek csökkentése érdekében, ingyenesen helyezi el a pénzügyi közvetítőről a tájékoztatást a weboldalán. Ugyanakkor az MNB álláspontja szerint a külföldi cégek letelepedését elősegítő szolgáltatáscsomag része e cégek bankszámlanyitáshoz megfelelő közvetítő/hitelintézet ajánlása is, így ha külön díjazást nem is kap ezért a Társaság, összességében a teljes szolgáltatásért ellenérték illeti meg a Társaságot, emiatt az üzletszerűség harmadik eleme is fennállhat, ezáltal pedig magának a tevékenységnek az üzletszerűsége (így engedélyhez/bejelentéshez kötöttsége) sem zárható ki.

2024. június